

סרטים

"אהבה בכבלים"

בבית ספר מסוים לפושעות צעירות שר- ימים מספר מן המוסד, מבקשת אהבה ב- כנות, בין השאר: מארנו (ליליאן מאניה) נערה קלת דעת אך טובת לב הנמלטת כל חוק, חוזרת לאחר שבאה בעין פסוקה; דדה (קריסטיאן לניה) וגבי (נדין באולי) שתי בעלות-אגרופים הניצות ביניהן בלי הרף; קאמי (רנה קווימה) אנרכיסטית שהיתה מעורבת ברצח פוליטי; ערב רב של רוצי- חות, מלשינות, זונות *.

אל אלה גביעה מאריה (סויון קלוטה) שהיתה תחת פקוח העזרה הסוציאלית בעיר לאחר שנעזבה על ידי אביה, נמלטה פעמים מספר ממקומות עבודה שנתנו לה. מאריה היא נערה טובה ותמימה והאחרות, המנוסות בחיים קשים, מראות לה חבה. לא כן המגן הלט החדשה מאדאם שאמבלה (סווי פריס), אשה אכזרית בעלת נטיות לסביות. מרגע שזו האחרונה עלתה לשלטון במוסד נעשו חיי הנערות קשים מנשוא. לבסוף פורץ מרד, המנהלת מגורשת ואחרת, טובה יותר, מקבלת את העניינים לידיה, אבל לא לפני ששתי נערות מאבדות את חיייהן ומאריה מנסה לברוח עם מאהבה פייר (סרגי רגיאני).

הבמאי דיביביה (לידיה, ספורי מנהטן, מיומנה של בת 16) חסיד הסרט האפיוזי, אכלס את אהבה בכבלים מספר גדול של טפוסים אקוטיים, הניח לכל השאר להס- תדר מאליו. התוצאה היא, בהכרח, סרט ארוך, חסר שלמות והתפתחות טבעית, ה- משתדל למלא את החסר בפעלולים שאינם עושים, הפעם, כל רושם. דיביביה הוא גם רגשני והבהרות בסרט, אף האיומות שבהן, כולן טובות לב והדמעות מבצבצות בעיניהן בכל הודממות. אפילו פייר בוכה פעם אחת, ללא סבה מיוחדת.

לגב צרפת, אהבה בכבלים הוא סרט גדול, כלומר, עלה בסכומים גדולים, בוצע באמצ- צעים נכונים ניכרים. אבל כציניה אמנר- תית הריהו קטן שבקטנים ופרט לתמונת בודדות הוא ממש רע.

"שעוריה בדך ראשון"

היה היה סרט ואהבה בדך ראשון שמי- שחקן בו טיירון פאואר, לורטה יאנג, דון אמשי. קומדיה נחמדה ביותר ששמה ללעג את עבודת העתונות הצהובה. זה היה לפני חמש עשרה שנה.

עתה החליטה חברת פוקס לחזור על עצי- מה, לתת לפאואר את תפקידו המקורי, ל- זוג לו את ג'ין טירני, לסלק את הנימה הסטירית ולהדגיש את הנקודה המינית. ה- סרט המחודש קרוי, באנגלית, "אותו גרוי מסוים", הכוונה, כמובן, לאותו רגש מסוים המתעורר כאשר בחור ובחורה הנושאים חן זה מלפני זה מפגשים במסכות מסוימות. התוצאה היא מפעילה ביותר, שערויה בדך ראשון הוא סרט זול, חסר הומור, ומה שגרוע יותר: משעמם.

פאואר הוא עתונאי, כתבו של עתון רווחי שערויות, המתאר בצבעים אדומים — או צהובים — את תולדותיה של המיליונרית ג'ין טירני.

כאשר מחליט פאואר, לאחר המאמר ה- ששי, שהוא זקוק למחקר ביוגרפי רציני יותר, הוא מתודע אל העלמה טירני בשם בדוי, מצליח לסחוט ממנה את האמת אך דותיה (מסתבר שהיא נערה פשוטה בתחלת ושוונות (מיון) לעורר בה "גרוי מסוים". ברם, משתגלה לה זהותו האמתית, היא חולה להיות פשוטה, מחליטה לנקום בו על ידי הכרזה פומבית שהם נשואים. פאואר עומד, על כך, על זכויותיו כבעל, חודר אל חדר משכבה של "אשתו". בתחילת הסרט היא מסרבת, כמובן, אבל בסופה כדי לסיים את המעשייה, נעתרת לו. המלה "סוף" מ- צילה את הסרט מועם הצנזורה.

קרן אור אחת ויחידה בסרט: ג'ין טירני, שחקנית עדינה וכשרונית למדי בעלת אי- שיות סרטאית של ממש. היא ראויה לתפ- קידים שפירים יותר.

"מולדת גבורים"

שמו של הסרט לקוח מתוך ההמנון הא-

* שבו ע לפני הצגת הסרט בתל-אביב הוציאה הנהלת קולנוע אלנבי מודעות ש- הכריזו באותיות רבות שהסרט אמור בהח- לט בכל ילדים. התוצאה: מכירה מהי- רש של כל הכרטיסים, הפגנה קולנית של ילדים שוחרי קולנוע ליד האולט שנמנעה מהם הכניסה לתוכו. היה זה ניצול מחפיר של איסור מוצדק מצד הצנזורה.

מריקאי; הכונה ברורה: כל האמריקאים שווים, אומר המחבר, ארתור לורנץ, שמת- זהו הנושא אותו שם הוצג לפני שנים מספר בניו-יורק, בהצלחה בקורתית, אך בפני אולמות ריקים למחצה. אלא שבמולדת גבורים הבמתי היה גבור המחזה יהודי; בסרט הגבור כושי. אך הבעיה נשארה אותה בעיה: ההפליה הגזעית בארצות-הברית. הסכות להפליה הן רבות ואין סרט אחד, ולו גם הרציני ביותר, מסוגל לנתח אותן ומה כל שכן למצוא להן מזור. בכל אופן, אין ספק שסרט כמו מולדת גבורים יש לו יעוד תעמולתי מסוים באמריקה.

ארבעה חיילים אמריקאיים מקבלים פקודה להסתגל אל אי פאני באוקינוס השקט, ל- סיר את אחד השטחים בו ולהכין מפת מתאימות. אלה הם מייג'ר רובינסון (דאג- לאס דיק), צעיר חסר נסיון חיים אך חייל מצוין הגאה בדרגתו; טי ג'י (סטיב ברודי) טוראי ראשון שהיה בחיים האזרחיים מנהל חברה גדולה; מינגו (פרנק לאביווי), סדר בדפוס ועתה סמל ראשון; פיניץ (לוי ברדיגס) שהתגייס לצבא בסיימו את חוק המודיו בבית הספר. הם מצפים לאיש חיל ההנדסה, מודד, שיצטרף אליהם, משותממים ונדהמים בראותם לפנייהם חייל שחור-עור, מוס (גיימס אדוארד): המייג'ר יען כי הוא אנטי-כוכשי מעודו מתוך מסורת, טי ג'י משום שהוא סתם פרצוף גס רוח ופיניץ שלמד עם מוס בכתה אחת בבית הספר, היה ידיו הטוב ביותר.

חייו של מוס בקבוצה אינם מן הנעימים, בגלל היחס הרע אליו מצד טי ג'י ורגישותו היתרה. כתוצאה מהלם נפשי בעת הנסיגה מן האי הוא מאבד את השליטה על רגליו, נעשה משותק. רופא סימפאטי (ג'ף קורי) מנסה לרפאו בדרך הפסיכואנליזה, משל את מוס לספר לו את כל מה שהיה. בדרך זו נגולה הפרשה כולה על הבד.

הרה היא שקולדת גבורים עמוס שיה מיותר; ניכר כל העת שהוא מבוסס על מחזה שהעיקר בו, כמובן, המלל ונדמה ש- המפיקים החליטו להעבירו אל הבד בשל- מותו. באופן כזה הופך השיר לעתים קר- בות פטפוט מיגע. לעומת זאת, ביומו של מארק רובסון, תחת השגחתו של המפיק ה- הוליבודי הצעיר סטאנלי (סיראנו דה בר- דראק) קריימרי, הוא מצוין, וזאת משום גיד גם על משחקם של כל השחקנים ובמ- יוחד, כמובן, על גיימס אדוארד שהוא ה- ציר המרכזי בסרט.

"סערה מעל אסיה"

סרט גדול, כמו יין משובה, משתפר עם הזמן החולף. כך סערה מעל אסיה, סרטו הישן (1928) של הבמאי הסובייטי הנודע

ג'ין טירני

במסביבות מסוימות, גרוי מסוים

פודובקין; כאשר הוצג לראשונה מצאה בו הבקורת — גם בברית המועצות, גם באי- רופה — אי אלה פגמים. כיום פגמים אלה נראים מעלולות. אין ספק שהסרט היה לאחד הנכסים היקרים ביותר של אמנות הבד.

תכנו, כרגיל בסרטים הסובייטיים, הוא נאיבי למדי; בעת פלישתם של כחות המ- ערב לרוסיה, מיד לאחר המהפכה, נהגרים אל רוסיה האסיאתית סוחרים אנגלים ואמ- ריקאים, המוצלים ללא בושה את התושבים. סוחר אמריקאי כזה (ו) (צופי) קובע את משכנו ארשם במונגוליה, קונה מן הילידים פרות ועורות במחירי-רעב. המונגולי באיר (א. אינקושינוב) מביא אליו פרות שועל יקרה, מתמרמר על המחיר הנמוך, מנסה הדנייפר.

לקחת את הפרוה בחזרה. פורצת תגרה ועוזרו של הסוחר נפצע. באיר נאלץ להמ- לט מערבה, לרוסיה, פוגש שם פרטיזנים רוסיים, מתחבר אליהם, נלחם שכם אחד אתם נגד כחות בריטיים, נלקח בשבי ועומד להיות מוצא להורג בידי חייל בריטי טוב לב (ק' גורניאק). החייל אך פוצע אותו ומשאיר אותו שותת דם בשדה. בינתיים מוצאים המפקדים האנגלים בין חפציו של באיר, שהושארו במטה, תעודה

המחוברת לקמיע, המוכיחה שנושאה הוא אחד מצאצאיו של נגגיס חאן * . הם ממהרים לאסוף את הפצוע, לנתח אותו, להלביש אותו פראק, לעשות אותו מלכה החדש של מונגוליה. "העם ילך אחריו, והוא ילך אחר- רנו!" אומר האלוף הברטי (ל. דדינצב). אולם באיר, שהיה עד כה אדיש, מתנפל על אדוניו בחמה שפוכה בראותו מונגולי צעיר מומת באכזריות בידי חיילים, נמלט מן ה- מפקדה הבריטית ומזעיק אחריו את העם לגרש את הפולשים ממונגוליה. ברגעים הראשונים התנועה לעתים בלתי טבעית. אך עד מהרה מתרגל הצופה לתקלה זו. הקול שהוקלט לפני שנתיים הוא טוב ביותר שצורף עד כה לסרט אלם כלשהו. סערה מעל אסיה נראה כאלו יצא זה עתה מאולפנו של היוצר.

לאור הסרט הזה, עושה עבודתו האחרונה של הבמאי פודובקין, שנשש את אמנות העריכה בלחץ הבקורת הסובייטית החדשה אשר ראתה בזה פורמליזם מסוכן, רושם עלוב ביותר. מן הפורמאליזם ועד הריא- ליום הסוציאליסטי עבר הסרט הסובייטי דרך ארוכה. במורדו של מדרון.

חלק מגדלותו של הסרט צריך להזקף על פשטותו; הוא צולם בערבות מונגוליה על ידי המסריט א. ג. גולובניה, שהיה יד ימינו של הבמאי במרבית סרטיו. כמה מן התפקידים הראשיים וכן כל תפקידי המשנה ותפקידי הניצבים מולאו בידי בלתי מקצועיים, המשחק, איפוא, הוא במרבית המקרים, פשוט בתכלית, הולם את פרימי- טיבות הרקע. אולם כחו הגדול של הסרט הוא בעריכה: הצרף המוצלח של קטעי סרט שונים לתמונה כללית אחת, רבת רושם. הבמאי פודובקין התמחה במלאכת המוג- טאו, או העריכה, אשר כינה אותה (בספ- רו הטכניקה של הסרט) "יסוד היסודות של אמנות הסרט". פודובקין היה כימאי צעיר (21) כאשר התנדב ב-1914 לצבא הרוסי, השתתף בקרבות, נפל בשבי הגרמנים ושוחרר ממנו רק כעבור שנים, לא חזר למקצועו אלא נכנס למדרשה לאמנות הקול- נוע שנוסדה במוסקבה, היה תלמידו של ה- במאי לב קולשוב, אצלו למד את יסודות אמנות העריכה שאותה קידם בסרטיו, הפיק באמצעותה פעלולים יוצאים מגדר הרגיל, קולשוב, שהיה צעיר מפודובקין בשנים אחדות, התעניין בעבודותיהם של במאים אמריקאיים כמו גריפית, גם הוא אחד מ- מניחי היסוד למונטאז' בסרט, הראה לתל- מידיו נסיון מענין; הוא צרף זה לזה כמה קטעי סרט קצרים. בראשון נראה בחור צועד משמאל לימין; בשני, בחורה צועדת

המחוברת לקמיע, המוכיחה שנושאה הוא אחד מצאצאיו של נגגיס חאן * . הם ממהרים לאסוף את הפצוע, לנתח אותו, להלביש אותו פראק, לעשות אותו מלכה החדש של מונגוליה. "העם ילך אחריו, והוא ילך אחר- רנו!" אומר האלוף הברטי (ל. דדינצב). אולם באיר, שהיה עד כה אדיש, מתנפל על אדוניו בחמה שפוכה בראותו מונגולי צעיר מומת באכזריות בידי חיילים, נמלט מן ה- מפקדה הבריטית ומזעיק אחריו את העם לגרש את הפולשים ממונגוליה. ברגעים הראשונים התנועה לעתים בלתי טבעית. אך עד מהרה מתרגל הצופה לתקלה זו. הקול שהוקלט לפני שנתיים הוא טוב ביותר שצורף עד כה לסרט אלם כלשהו. סערה מעל אסיה נראה כאלו יצא זה עתה מאולפנו של היוצר.

למקצועו אלא נכנס למדרשה לאמנות הקול- נוע שנוסדה במוסקבה, היה תלמידו של ה- במאי לב קולשוב, אצלו למד את יסודות אמנות העריכה שאותה קידם בסרטיו, הפיק באמצעותה פעלולים יוצאים מגדר הרגיל, קולשוב, שהיה צעיר מפודובקין בשנים אחדות, התעניין בעבודותיהם של במאים אמריקאיים כמו גריפית, גם הוא אחד מ- מניחי היסוד למונטאז' בסרט, הראה לתל- מידיו נסיון מענין; הוא צרף זה לזה כמה קטעי סרט קצרים. בראשון נראה בחור צועד משמאל לימין; בשני, בחורה צועדת

* מלך מונגולי (1162—1227) שכבש את מרבית אסיה, חזק מאירופה והגיע עד לקרה, מתמרמר על המחיר הנמוך, מנסה הדנייפר.

מימין לשמאל; בשלישי: הם נפגשים, לוח- צים ידים, הבחור מצביע על משהו מחוץ לתמונה; ברביעי: בית לבן גדול ומדר- גות לפניו. בחמישי: הבחור והבחורה מספ- סים במדרגות. כאשר הוצגו הקטעים ביחד נתקבל הרושם של פעולה זו: בחור פוגש בחורה ברחוב, מזמין אותה להכנס לבית, היא מסכימה, הם מטפסים במדרגות. אולם כל אחד מן הקטעים הללו צולם במקום שונה, הבחורה הצועדת בחלק אחד של ה-

ג'יימס אדוארד, לוי ברודי ("מולדת גבורים") ליחסי מיוחדים, תוצאות מיוחדות

עיר, הבחור לבדו במקום אחר, הפגישה בי- מקום שלישי, המדרגות במקום רביעי, אשר לבית הלבן, היה זה הבית הלבן בהא הי- דיעה, בואשינגטון, תמונה שנלקחה מתוך סרט אמריקאי.

כך, הסביר קולשוב לתלמידיו, בסרט, אב נחבר א—ב לא נקבל צרף א+ב, אלא מ- שהו חדש, ג. לפי עקרון זה מצרף פודובקין מספר גדול של תמונות צולמי פרטים קטנים, אך סמליים, והתוצאה היא תמונה כללית רבת הבעה. מיקצב העריכה שלו הוא ללא דופי והתמונה ממש זועקת מן הבד.

פרטים הפתעה בוציה

פסטיבל ונציה הוא החשוב שבין תערו- כות הסרטים המרובות הנערכות באירופה מדי קיץ. השנה היתה שוב השתתפות גדו- לה וארצות רבות שלחו את מיטב יצירתי- תיהם לונציה. בין המדינות שלקחו חלק, גם ישראל, שאינה מתבישת להציג שנה שנה סרט חסר ערך בפני העולם ויפאן, המשי- תתפת זו הפעם הראשונה בפסטיבל. ותק ישראל לא עמד לה הפעם. כנגד זאת זכה סרט יפאני, איש היער, בפרס הגי- דול הראשון. הסרט בוים בידי אשירה קו- רוסבה.

שלושה פרטים שניים נפלו בחלקם של יומנו של נומר כפרי (צרפת — במאי אלבר ברסון), היריד הגדול (ארצות הברית — במאי בילי (שדרת סאנטס) וילדר), הנהר (הודו — במאי זאן (האילוויה הגדולה) רנואר).

חסיד הקולנוע במערב לא עמדו עדיין על העובדה שבמזרח הרחוק קיימת זה ש- גים רבות תעשיית סרטים גדולה ומפותחת. סין, הודו ויפאן מפקרות ביחד, מדי שנה, מאות סרטים גדולים. גם מדינות קטנות יותר, כמו קוריאה, מוציאות לאור מספר ניכר של סרטים מדי שנה.

בקרה

שמשון ורדילה, סרטו הצעוני של ססיל ב. דה מיל, הוא שוב את השראתו מספר שופטים ומעצמו של הקהל האמריקאי כפי שהוא משתקף בהכנסות הקופה. הדי לאמאר, ויקטור מיצור ואלפים אחרים.

הצי מלאך. הפעם עושה הוליבוד צחוק מאחד הנושאים שמשמו עילה לעשרות סר- טים "כבדים": הפסיכואנליזה. לורטה יאנג, סקיצופנית יפה אהבת את גיוזף קוטן בלילה, שונאת אותו ביום. עצה מעצמינו. נשיקות, גופנים וב- עיות משפחתיות אחרות בעיירה אמריקאית קטנה. אן בלייה, ג'ין אבאנס, פארלי גריניר ואחרים מתיחסים לכל העסק ברצינות.